

17 Απριλίου, 1992

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΦΡΙΞΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις Αρ. 432/88,
457/88 & 501/88).

-
- Αναθεωρητική Δικαιοδοσία — Δικαστικός Έλεγχος — Ουσιώδη στοιχεία — Η ορθότητα των γεγονότων κρίνεται υπό το πρίσμα της αντικειμενικής τους υπόστασης κατά το χρόνο διερεύνησής τους και όχι της αληθοφάνειάς τους κατά το χρόνο λήψης της ελεγχόμενης απόφασης. 5
- Διοικητική Δικονομία — Αναβολή — Επ' αόριστον αναβολή δικαστικής απόφασης — Ασυμβίβαστη με τις αρχές απονομής της δικαιοσύνης — Το συγκεκριμένο προς απόφαση αίτημα για αναβολή. 10
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Επιφύλαξη δικαιωμάτων — Η δυνατότητα διαφύλαξης δικαιώματος επανανοίγματος της προσφυγής μετά την έκδοση της ακυρωτικής απόφασης υπό το Άρθρο 146 του Συντάγματος και τη νομοθεσία και νομολογία — Ανυπαρξία εξουσίας λύσεως της ακυρωτικής διαφοράς υπό όρους από το Δικαστήριο. 15
- Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 146.5 — Η υποχρέωση για συμμόρφωση με τις αποφάσεις που εκδίδονται βάσει του Άρθρου 146.4 είναι καθολική και απόλυτη. 20
- Από το περιπεπλεγμένο ιστορικό της επίδικης απόφασης περί προαγωγής των ενδιαφερομένων μερών στη θέση Γεωργικού Επιθεωρητή Πρώτης Τάξεως γεννήθηκε τελικά, στα πλαίσια της δίκης γύρω από την εγκυρότητά της πλέον, μία αναγκαιότητα αναμονής και μη άμεσης επίλυσης της ακυρωτικής διαφοράς. Η 25

εμπλοκή δημιουργήθηκε κατά βάση από την ακύρωση ανακλητικής απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας όταν αυτή είχε ήδη επανέλθει με νέα απόφασή της επί του θέματος ενώ η ακύρωση με τη σειρά της οδηγούσε σε αναβίωση της αρχικής βούλησης της Επιτροπής.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, αναβάλλοντας την υπόθεση, αποφάσισε ότι:

1. Προκύπτει ότι το βάθρο για τη λήψη της επίδικης απόφασης στοιχειοθετήθηκε με την ανάκληση της πρώτης απόφασης για την πλήρωση των δύο θέσεων. Μετά την ακύρωση της ανάκλησης το βάθρο εκθεμελιώθηκε, γεγονός που εξ αντικειμένου καθιστά την επίδικη απόφαση υποκείμενη σε ακύρωση. Η ακύρωση επιβάλλεται από την πλάνη κάτω από την οποία λειτούργησε το διορίζον σώμα για την ύπαρξη κενών θέσεων. Η ορθότητα των γεγονότων κρίνεται υπό το πρίσμα της αντικειμενικής τους υπόστασης κατά το χρόνο διερεύνησής τους στο πλαίσιο της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας, και όχι την αληθοφάνειά τους κατά το χρόνο λήψης της απόφασης που αναθεωρείται.
2. Η επ' αόριστο αναβολή δικαστικής απόφασης δεν μπορεί να συμβιβαστεί με τις αρχές που διέπουν την απονομή της δικαιοσύνης, που επιβάλλουν την ταχεία διεκπεραίωση των δικαστικών υποθέσεων. Ο έλεγχος της πορείας των δικαστικών υποθέσεων προς εξασφάλιση της ταχείας εκδίκασής τους αποτελεί μέρος της δικαστικής λειτουργίας. Στην προκειμένη περίπτωση το αίτημα για αναβολή δεν θέτει την πορεία της υπόθεσης εκτός του ελέγχου της δικαστικής εξουσίας δεδομένου ότι η αναβολή συναρτάται με την εκδίκαση άλλης δικαστικής υπόθεσης, της Αναθεωρητικής Έφεσης 1110, η οποία είναι υπό ορισμό από το Ανώτατο Δικαστήριο. Συνεπώς η αναβολή δεν συναρτάται με εξωγενή παράγοντα εκτός του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας.
3. Εξέτασα με πολλή προσοχή τη δυνατότητα διαφύλαξης δικαιώματος επανανοίγματος της προσφυγής μετά τη λύση της διαφοράς με την έκδοση ακυρωτικής απόφασης, βάσει του Άρθρου 146.4(β). Το Άρθρο 146.1 ρητά προβλέπει την τηλεσίδικη λύση της διαφοράς. Με ανάλογα κατηγορηματικό τρόπο είναι διατυπωμένες και οι διατάξεις του Άρθρου 146.4(β). Ευχέρεια για την ανατροπή ή τον παραμερισμό της απόφασης παρέχεται μόνο στα πλαίσια έφεσης η οποία προβλέπεται από την επιφύλαξη του Άρθρου 11(2) του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλοι Διατάξεις) Νόμου 1964 - Ν. 33/64 (βλ. **Ορφανίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας**).

4. Η ακυρωτική απόφαση η οποία εκδίδεται βάσει του Άρθρου 146.4(β) επενεργεί έναντι πάντων - *erga omnes* - και δημιουργεί καθολική υποχρέωση για συμμόρφωση με αυτή, όπως ορίζεται στο Άρθρο 146.5 του Συντάγματος. Στον τομέα του ιδιωτικού δικαίου είναι επιβλητική η ακύρωση δικαστικής απόφασης επί της ουσίας, μόνο με την έγερση (για περιορισμένους λόγους) νέας αγωγής. Τέτοιο ενδεχόμενο δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί στα πλαίσια της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας που παρέχει το άρθρο 146, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου περιορίζεται αποκλειστικά στην αναθεώρηση εκτελεστών διοικητικών πράξεων, αρχών ή οργάνων που ασκούν εκτελεστική ή διοικητική εξουσία. Οι θεσμοί πολιτικής δικονομίας οι οποίοι τυγχάνουν εφαρμογής με τις αναγκαίες προσαρμογές στην άσκηση της αναθεωρητικής λειτουργίας (Κ.18 των Θεσμών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου 1962, και Άρθρο 17 του Ν. 33/64), παρέχουν ευχέρεια επαναφοράς προσφυγής η οποία απορρίφθηκε, μόνο στην περίπτωση που απορρίπτεται λόγω παράλειψης του προσφεύγοντος να την προωθήσει. Το πλαίσιο μέσα στο οποίο ασκείται η δικαιοδοσία αυτή εξετάστηκε στη *Theodosiadou and Others v. Republic*. Το άρθρο 146 δεν παρέχει εξουσία για τη λύση της διαφοράς η οποία εγείρεται υπό όρους: οι θεραπείες που δικαιούνται να παρέχει είναι εκείνες που καθορίζονται στο Άρθρο 146.4 του Συντάγματος.
5. Αφενός, αν προχωρήσουμε στην ακύρωση της απόφασης και επιτύχει η Αναθεωρητική Έφεση 1110, τότε θα δημιουργηθεί αγεφύρωτο χάσμα μεταξύ δυο δικαστικών αποφάσεων προς ζημία της δικαιοσύνης. Αφετέρου, διερεύνηση των ουσιαστικών λόγων οι οποίοι προβάλλονται για ακύρωση της απόφασης, θα έχει θεωρητικό χαρακτήρα υπό το φως των υφιστάμενων γεγονότων (εξαφάνιση του πραγματικού βάθρου). Υπό το πρίσμα αυτών των διαπιστώσεων δικαιολογείται η αναβολή της εκδίκασης της παρούσας προσφυγής μέχρι την αποπεράτωση της Αναθεωρητικής Έφεσης 1110.
6. Η υποχρέωση για συμμόρφωση με τις αποφάσεις που εκδίδονται βάσει του Άρθρου 146.4 είναι, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, καθολική και απόλυτη (βλ. *Ορφανίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας*).

Διαταγή ως ανωτέρω. 45

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Papaleontiou v. Republic (1957) 3 C.L.R. 751. 50

Μαυρομμάτη κ.α. ν. Δημοκρατίας (Αρ. 1) (1990) 3 Α.Α.Δ. 2418.

4 Α.Α.Δ. Ευσταθίου κ.α. ν. Δημοκρατίας

Ορφανίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1992) 3 Α.Α.Δ. 44.

Paramichael v. Republic (1987) 3 C.L.R. 1357.

5 *Μιλτιάδους και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1318.*

Theodossiadou and Others v. Republic (1985) 3 C.L.R. 863.

Αίτηση.

10

Αίτηση για ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας να προάξει τα ενδιαφερόμενα μέλη στη θέση Γεωργικού Επιθεωρητή 1ης Τάξης και, συγχρόνως, τη διαφύλαξη δικαιώματος επανανοίγματος της διαδικασίας αν τούτο καταστεί αναγκαίο από το αποτέλεσμα της Αναθεωρητικής Έφεσης Αρ. 1110.

15

Α. Ταλιαδώρος για κ. Κ. Χρυσοστομίδη, για τον αιτητή στην 432/88.

20

Α.Σ. Αγγελίδης, για τον αιτητή στην 457/88.

Α. Χριστοφίδου (Δ/νις), για τον αιτητή στην 501/88.

25

Μ. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Μ. Ραφτόπουλο, Δικηγόρο της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

30

Cur. adv. vult.

Ο Δικαστής κ. Πικής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

35

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Το περιπλεγμένο ιστορικό της επίδικης απόφασης και οι εξελίξεις μετά την έκδοσή της, κατέστησαν προβληματικό τον προσδιορισμό της πορείας για την επίλυση της διαφοράς που αφορά την εγκυρότητα της απόφασης για προαγωγή των δυο ενδιαφερόμενων μερών στη θέση Γεωργικού Επιθεωρητή Πρώτης Τάξης. Η απόφαση λήφθηκε στις 15/4/88 και σ' αυτή δόθηκε αναδρομική ισχύς από 1/4/86. Κατά τη συνεδρία του

40

Δικαστηρίου, της 5/11/91, προσπάθησα να διευκρινίσω τα γεγονότα που καθιστούν προβληματική την επίλυση των επίδικων θεμάτων σ' αυτό το στάδιο. Το αποτέλεσμα της έρευνας κατοπτρίζεται στο πρακτικό του Δικαστηρίου που έχει ως εξής:

5

"(1) Στις 13/3/86 πληρώθηκαν δύο θέσεις Γεωργικού Επιθεωρητή Α' Τάξης στο Τμήμα Γεωργίας με την προαγωγή των Φρ. Ευσταθίου και Α. Ελευθερίου. Ως ημερομηνία προαγωγής ορίστηκε η 1/4/86.

10

(2) Εναντίον της απόφασης της 13/3/86 ασκήθηκαν δύο προσφυγές, η 498/86 και 511/86. Οι προσφυγές αυτές αποσύρθηκαν και απορρίφθηκαν μετά την ανάκληση από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας της απόφασης της 13/3/86.

15

(3) Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας ανακάλεσε στις 3/11/87 την απόφαση της 13/3/86.

20

(4) Εναντίον της ανάκλησης της 3/11/87 ασκήθηκε προσφυγή από τον Φρ. Ευσταθίου, αρ. προσφυγής 102/88 και από τον Α. Ελευθερίου ο οποίος σε κατοπινό στάδιο την απέσυρε. (Ο κ. Ταλιαδώρος πληροφορεί το δικαστήριο ότι ο αριθμός της προσφυγής εκείνης ήταν κατά πάσα πιθανότητα 103/88).

25

(5) Στις 7/5/90 με απόφαση του Εντίμου Δικαστή κ. Μαλαχτού ακυρώθηκε η ανάκληση της 3/11/87.

30

(6) Πριν την ακύρωση της ανάκλησης στις 24/2/88 η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας πλήρωσε τις δύο θέσεις που ανακλήθηκαν με την απόφαση της 3/11/87 διορίζοντας (α) τον κ. Ελευθερίου, και (β) τον κ. Παπαδάμου, οι οποίοι είναι τα ενδιαφερόμενα μέρη στις συνεκδικαζόμενες προσφυγές.

35

(7) Εναντίον της απόφασης της 7/5/90 ασκήθηκε η Α.Ε. 1110 της οποίας η ακρόαση εκκρεμεί. Αίτηση του

40

Γενικού Εισαγγελέα για την αναστολή της απόφασης της 7/5/90 απορρίφθηκε από το Δικαστή Αρτέμη στις 8/5/91. Εναντίον της απόφασης του Δικαστή Αρτέμη ασκήθηκε η Α.Ε. 1351".

5

Πρόκύπτει ότι το βάθρο για τη λήψη της επίδικης απόφασης στοιχειοθετήθηκε με την ανάκληση της πρώτης απόφασης για την πλήρωση των δυο θέσεων, εκείνης της 13/3/86. Μετά την ακύρωση της ανάκλησης το βάθρο εκθεμελιώθηκε, γεγονός που εξ αντικειμένου καθιστά την επίδικη απόφαση υποκείμενη σε ακύρωση. Η ακύρωση επιβάλλεται από την πλάνη κάτω από την οποία λειτούργησε το διορίζον σώμα για την ύπαρξη κενών θέσεων. Όπως διαπιστώθηκε στις αποφάσεις *Papaleon-tiou ν Republic* (1987) 3 C.L.R. 751, και *Μαυρομμάτη κ.α. ν Δημοκρατίας* (Αρ.1) (1990) 3 Α.Α.Δ. 2418, η ορθότητα των γεγονότων κρίνεται υπό το πρίσμα της αντικειμενικής τους υπόστασης κατά το χρόνο διερεύνησής τους στο πλαίσιο της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας, και όχι την αληθοφάνειά τους κατά το χρόνο λήψης της απόφασης η οποία αναθεωρείται. Οι αιτητές αξίωσαν την ακύρωση της επίδικης απόφασης, το αίτημά τους όμως δεν περιορίζεται μόνο σ' αυτή τη θεραπεία. Επιδιώκουν συγχρόνως και τη διαφύλαξη δικαιώματος επανανοίγματος της διαδικασίας αν τούτο καταστεί αναγκαίο από το αποτέλεσμα της Αναθεωρητικής Έφεσης Αρ. 1110. Ο Γενικός Εισαγγελέας διευκρίνισε ότι δε φέρει ένσταση στην ακύρωση της απόφασης η οποία είναι αναπόφευκτη υπό το φως των υφιστάμενων γεγονότων. Επεσήμανε όμως ότι η ακύρωση εμπειρικλείει κινδύνους και ότι τα συμφέροντα των διαδίκων και, της δικαιοσύνης γενικότερα, εξυπηρετούνται καλύτερα με την αναβολή της υπόθεσης μέχρι την αποπεράτωση της Αναθεωρητικής Έφεσης 1110. Με το μέτρο αυτό συμφωνούν και οι αιτητές, όπως έχω κατανοήσει τις εισηγήσεις τους, αν δεν είναι δικονομικά εφικτή η επιφύλαξη δικαιώματος για παραμερισμό της ακυρωτικής απόφασης και επανάνοιγμα της προσφυγής για τη διερεύνηση των λόγων για τους οποίους προσβάλλεται η απόφαση. Η επ' αόριστον αναβολή

40

δικαστικής απόφασης δεν μπορεί να συμβιβαστεί με τις αρχές που διέπουν την απονομή της δικαιοσύνης, που επιβάλλουν την ταχεία διεκπεραίωση των δικαστικών υποθέσεων. Ο έλεγχος της πορείας των δικαστικών υποθέσεων προς εξασφάλιση της ταχείας εκδίκασής τους αποτελεί μέρος της δικαστικής λειτουργίας. Στην προκείμενη περίπτωση το αίτημα για αναβολή δε θέτει την πορεία της υπόθεσης εκτός του ελέγχου της δικαστικής εξουσίας δεδομένου ότι η αναβολή συναρτάται με την εκδίκαση άλλης δικαστικής υπόθεσης, της Αναθεωρητικής Έφεσης 1110, η οποία είναι υπό ορισμό από το Ανώτατο Δικαστήριο. Συνεπώς η αναβολή δε συναρτάται με εξωγενή παράγοντα εκτός του ελέγχου της δικαστικής λειτουργίας.

Εξέτασα με πολλή προσοχή τη δυνατότητα διαφύλαξης δικαιώματος επανανοίγματος της προσφυγής μετά τη λύση της διαφοράς με την έκδοση ακυρωτικής απόφασης, βάσει του άρθρου 146.4(β). Το άρθρο 146.1 ρητά προβλέπει την τελεσίδικη λύση της διαφοράς. Με ανάλογα κατηγορηματικό τρόπο είναι διατυπωμένες και οι διατάξεις του άρθρου 146.4(β). Ευχέρεια για την ανατροπή ή τον παραμερισμό της απόφασης παρέχεται μόνο στα πλαίσια έφεσης η οποία προβλέπεται από την επιφύλαξη του άρθρου 11(2) του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου, 1964 (Ν. 33/64) [βλ. *Ορφανίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1992) 3 Α.Α.Δ. 44].

Η ακυρωτική απόφαση η οποία εκδίδεται βάσει του άρθρου 146.4(β) επενεργεί έναντι πάντων - erga omnes - και δημιουργεί καθολική υποχρέωση για συμμόρφωση με αυτή, όπως ορίζεται στο άρθρο 146.5 του Συντάγματος [βλ. μεταξύ άλλων, *Papamichael v. Republic* (1987) 3 C.L.R. 1357. *Μιλτιάδους και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* - (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1318, και *Μαυρομμάτη και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (ανωτέρω)]. Στον τομέα του ιδιωτικού δικαίου είναι εφικτή η ακύρωση δικαστικής απόφασης επί της ουσίας, μόνο με την έγερση (για περιορισμένους λόγους που δε θα μας απασχολήσουν) νέας αγωγής.

5 Τέτοιο ενδεχόμενο δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί στα
πλαίσια της αναθεωρητικής δικαιοδοσίας που παρέχει το
άρθρο 146, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα του Ανωτάτου
Δικαστηρίου περιορίζεται αποκλειστικά στην αναθεώρηση
10 εκτελεστών διοικητικών πράξεων, αρχών ή οργάνων που
ασκούν εκτελεστική ή διοικητική εξουσία. Οι θεσμοί
πολιτικής δικονομίας οι οποίοι τυγχάνουν εφαρμογής με
τις αναγκαίες προσαρμογές στην άσκηση της
αναθεωρητικής λειτουργίας (Κ.18 των Θεσμών του
15 Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου 1962 και άρθρο 17
του Ν. 33/64), παρέχουν ευχέρεια επαναφοράς προσφυγής
η οποία απορρίφθηκε, μόνο στην περίπτωση που
απορρίπτεται λόγω παράλειψης του προσφεύγοντος να
την προωθήσει. Το πλαίσιο μέσα στο οποίο ασκείται η
20 δικαιοδοσία αυτή εξετάστηκε στην *Theodossiadou and
Others v. Republic* (1985) 3 C.L.R. 863. Διαπιστώνεται
ότι το άρθρο 146 δεν παρέχει εξουσία για τη λύση της
διαφοράς η οποία εγείρεται υπό όρους· οι θεραπείες που
δικαιούνται να παρέχει είναι εκείνες που καθορίζονται στο
άρθρο 146.4 του Συντάγματος.

Αφενός, αν προχωρήσουμε στην ακύρωση της
απόφασης και επιτύχει η Αναθεωρητική Έφεση 1110, τότε
θα δημιουργηθεί αγεφύρωτο χάσμα μεταξύ δυο
25 δικαστικών αποφάσεων προς ζημία της δικαιοσύνης.
Αφετέρου, διερεύνηση των ουσιαστικών λόγων οι οποίοι
προβάλλονται για ακύρωση της απόφασης, θα έχει
θεωρητικό χαρακτήρα υπό το φως των υφιστάμενων
γεγονότων (εξαφάνιση του πραγματικού βάθρου). Υπό το
30 πρίσμα αυτών των διαπιστώσεων, κρίνω ότι
δικαιολογείται η αναβολή της εκδίκασης της παρούσας
προσφυγής μέχρι την αποπεράτωση της Αναθεωρητικής
Έφεσης 1110.

35 Η μη συμμόρφωση, όπως ισχυρίζονται οι αιτητές, των
αρμόδιων διοικητικών οργάνων με την απόφαση της 7/5/91,
που εκδόθηκε στην Προσφυγή Αρ. 102/88, δεν αποτελεί
θέμα προς διερεύνηση σ' αυτή τη διαδικασία.
Επισημαίνουμε όμως ότι η υποχρέωση για συμμόρφωση με
40 τις αποφάσεις που εκδίδονται βάσει του άρθρου 146.4

είναι, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, καθολική και απόλυτη [βλ. *Ορφανίδης και Άλλοι ν Δημοκρατίας* (ανωτέρω)].

Υπό το φως των ανωτέρω και εν αναμονή της απόφασης του Εφετείου στην Αναθεωρητική Έφεση 1110, η υπόθεση αναβάλλεται για Μνεία στις 7/10/92, 9 π.μ.

5

Διαταγή ως ανωτέρω.